NHFs arbeid i landsmøteperioden 2021 - 2023

Norges Handikapforbund

Vi endrer samfunnet!

Arbeidet for et likestilt samfunn går for sakte. Det mangler ikke på gode ord og intensjoner, men det strander på kunnskap, forståelse, handling og reell vilje til å prioritere likestilling. Diskriminerende holdninger legger grunnlaget for diskriminerende politikk, manglende innsikt forsterker dette. Likestilling forutsetter et samfunn som ikke kompromisser på alle menneskers rett til å leve som hver og en av oss ønsker. Det er ikke bare manglende fremskritt som utfordrer oss, vi ser også krefter som drar feil vei, som mener samfunnets ønsker om stordrift må gå foran menneskerettigheter og frie liv.

Fordi samfunnsbarrierene våre medlemmer møter er menneskeskapte, kan de endres. Da trenger vi et samfunn der innsikt, holdninger og riktige prinsipper går hånd i hånd med ressursene som skal til for likestilling. Vi bygger vår framtid med holdningsskapende arbeid, gjennom å angripe hinder for hinder og gjennom å påvirke de som tar beslutningene.

Dyrtiden preger Norge og verden stadig mer. Det fører til økende forskjeller, kamp om ressursene og risiko for at verdier som likestilling og likeverd kommer i skyggen. Fordommer, hat og trakassering av funksjonshemmede er et ødeleggende problem som må bekjempes.

NHF er en møteplass for medlemmene, et sted for erfaringsutveksling og samhold. Våre landsforeninger, regioner og lokallag danner et viktig nettverk for både sosialt samhold og påvirkning av samfunnet. Vår styrke ligger i organisasjonen, i kunnskapen vi sammen besitter og i kraften som ligger i hele vår bevegelse.

NHF har alltid gått foran i kampen for likestilling, det skal vi også i fortsettelsen!

Vi endrer holdninger!

Retten til å delta, fullt og helt, for alle er grunnlaget for vårt arbeid. Derfor er veien fra å bli sett på som hjelpetrengende til å være aktive samfunnsborgere, en rød tråd gjennom alt vårt arbeid. Dette budskapet har vi med oss over alt, alltid.
Diskriminerende holdninger fører til diskriminerende praksis. Så lenge funksjonshemmede blir sett på som pasienter og brukere, og ikke fullverdige borgere med de samme rettighetene som andre, vil heller ikke den praktiske politikken føre til likestilling.

Fordommer, hat og mobbing er også et stort problem, og øker i omfang. Både funksjonshemmedes organisasjoner, FN og norske forskere har pekt på behovet for et paradigmeskifte. Også i 2022 har vi hatt fokus på holdningsendring – og jobbet aktivt for å bli sett som likeverdige mennesker som har rett til å leve livet fullt ut.

Dette har vi gjort:

- Vi har satt menneskerettighetene på dagsorden, og jobbet for inkorporering av CRPD i den norske menneskerettighetsloven.
- Prosjektet Hverdagsdiskrimineringen har vist folk at det ikke er funksjonshemmede det er noe galt med, men holdningene og barrierene i samfunnet. Som en del av prosjektet dannet vi Funkisbanden, en gruppe på ti funksjonshemmede som gjennom videoer i sosiale medier tok eierskap til funksjonshemmedes historie, og vi presenterte en adventskalender på Facebook med 24 gode grunner til å endre samfunnet.
- Vi arrangerte en serie videomøter under tittelen Menneskerettighetsgalleriet, der ulike mennesker snakket om menneskerettigheter og likestilling ut fra sitt perspektiv.
- Prosjektet Funkiskompetanse skal bidra til å gi folk innsikt som kan endre holdninger til funksjonshemmede i ulike sektorer. Funkiskompetanse har blitt utviklet som et kurskonsept for salg av vår egen kompetanse. Vi har skolert formidlere og laget et godt undervisningsopplegg. Vårt mål er at denne måten å jobbe på både skal bidra til å aktivisere flere ressurspersoner, finansiere viktig arbeid og, viktigst av alt, bidra til deltakelse og likestilling i samfunnet.
- Politikere er en av målgruppene for Funkiskompetanse. Politikerskolens metode går ut på å drive en form for avlæring, hvor vi river ned forestillingen om «syk og hjelpetrengende», og bygger opp en ny forståelse av diskriminering og likestilling, Før valget inviterte vi stortingskandidater i de ulike partiene til «frokostmøte», hvor de gjennom en time med oss fikk kunnskap, råd og historier om hva de som politikere må gjøre for å fremme likestilling. Neste steg ble å gjennomføre politikerskolen for utvalgte kommunepolitikere. Politikerne melder tilbake til oss at de får ny kunnskap og forstår bedre hva saken handler om.
- Under Funkisuka 2021 inviterte vi folk utenfor funksjonshemmedebevegelsen til samtaler som viste at diskriminering er årsaken til at funksjonshemmede faller utenfor. Målet var å få folk med oss og villige til å skape endring, gjennom samtaler som berørte, ga aha-opplevelser og engasjerte.
- Funkisdagen i Bergen har blitt en tradisjonsrik dag for å skape toleranse og forståelse gjennom å være synlige i bybildet med konserter, stands, aktiviteter, politiske appeller og tilbud til for barn. Funkisdagen i 2022 ble gjennomført på Festplassen i Bergen 10. september 2022.

Likestilling og menneskerettigheter

Diskrimineringen av funksjonshemmede er et omfattende og alvorlig samfunnsproblem som bare løses gjennom helthetlig og sammenhengende innsats. Vår kamp for menneskerettighetene er selve kampen for å få delta likeverdig i samfunnet, det er vårt verktøy for å sikre at samfunnet forplikter seg til likestilling og til å fjerne diskriminering.

Folk flest vet fremdeles svært lite om våre menneskerettigheter, og den diskrimineringen som foregår. Det er nødvendig å skape bevissthet om at diskriminering og menneskerettighetsbrudd bare kan bekjempes hvis det bevilges penger og iverksettes tiltak som skaper likestilling.

NHFs likestillingsstrategi legger de viktigste føringene i vår innsats for å fremme likeverd og likestilling i politikk og samfunnsplanlegging.

Dette har vi gjort:

- Vi har slått fast at menneskerettsloven er det riktige stedet å inkorporere FNs funksjonshemmedekonvensjon (CRPD), både ved å arrangere underskriftskampanje sammen med andre organisasjoner for funksjonshemmede, påvirke stortingspolitikere fra regioner og lokallag, levere høringsinnspill når inkorporering har vært oppe til debatt i Stortinget og ved å skrive om det i debattinnlegg og i våre egne kanaler.
- Vi fikk en ny regjering høsten 2021, og da var vi raskt på banen for å løfte frem funksjonshemmedes likestilling som politisk satsingsområde. Vi ga innspill til regjeringsplattformen om å ta CRPD inn i menneskerettsloven, innføre en beslutningsstøtteordning i tråd med CRPD, gjøre BPA til et reelt likestillingsverktøy og styrke og etterleve kravene til universell utforming. Mye av dette fant vi igjen i Hurdalsplattformen.
- Prosjektet «Lindeveteranene – hva er viktig for deg?» samlet personer som fikk polio som barn og som derfor vokste opp på Linde internatskole. Samlingen ble utgangspunktet for et forskningsprosjekt og dokumentarfilmen «Brutte lenker». Filmen handler ikke bare om Linde-veteranene, men også om funksjonshemmede som er unge i dag og som blir forespeilet en sykehjemstilværelse. Prosjektet er støttet av Stiftelsen Sophies Minde og Stiftelsen DAM.
- Forbundsleder Tove Linnea Brandvik har vært medlem i Likestillings- og mangfoldsutvalget. Der har hun bidratt med kunnskap om hvordan vi sikrer at alle funksjonshemmede får reell tilgang på de samme rettighetene og de samme mulighetene.
- Da Ytringsfrihetskommisjonen la frem sin rapport, signaliserte de tydelig at det er alvorlige problemer knyttet til funksjonshemmedes ytrings- og informasjonsfrihet, som utgjør et alvorlig demokratisk problem. Rapporten inneholdt en rekke gode anbefalinger for å styrke funksjonshemmedes ytringsfrihet. Blant disse var anbefalingen om å ta CRPD inn i norsk lov, tiltak i flere sektorer for bedre representasjon og økt tilgjengelighet og å følge lovverket om universell utforming tettere opp. I vårt høringssvar sist vinter understreket vi hvor viktige nettopp disse anbefalingene er. Både spesialrådgiver Lars Ødegård og forbundsleder Tove Linnea Brandvik hadde gitt innspill til kommisjonen underveis, og etter press fra funksjonshemmede selv fikk vi en representant for vår gruppe med i kommisjonen: Marianne Knudsen fra NHFU.
- Vi har levert høringsuttalelse til lovforslaget om å forby å plassere unge mennesker på sykehjem. I høringsuttalelsen poengterer vi blant annet at loven må gjelde alle slags omsorgsboliger, vi må ha rett til reelt samtykke for å flytte på sykehjem, aldersgrensen for

loven må heves, og unntakene fra loven må fjernes. Lovforslaget inneholder unntak som tyder på at funksjonshemmedes frihet ikke er så viktig som kommunenes frihet.

HBF laget digitale valgboder

I innspurten av valgkampen 2021 kunne du finne ut hvordan de ulike partiene prioriterte våre viktigste saker, ved å besøke digitale valgboder. Der fikk politikerne presentere seg, og vi kunne stille spørsmål. Digitale valgboder var et initiativ fra Handikappede Barns Foreldreforening (HBF).

Kvinnenettverk

Det er opprettet egne kvinnenettverk i NHF, med målsetting om å sette fokus på dobbeltdiskrimineringen av kvinner med funksjonsnedsettelser og på kvinnehelse. Kvinnenettverket i region Oslofjord Vest har stor aktivitet.

Skeivt nettverk

Skeivt nettverk har eksistert siden 2020. Nettverkets målsetning er å skape et trygt sted for skeive som er medlem i NHF. I tilegg skal nettverket være en ressurs for organisasjonen når det kommer på kompetanse om skeive og skeives rettigheter. I 2022 har vi hatt et prosjekt med finansiering fra BUFDIR «Skeiv funkis og ensom», der vi arrangerte en helgesamling med 17 deltagere fra hele landet i alderen 30-65. her var det ulike foredrag og workshopper. Etter terroren 25.juni fulgte vi opp medlemmene med digtale gruppe samlinger, fysisk støttegruppe og individsamtaler. Nettverket er aktiv på facebook med en gruppe med 50 medlemmer som er aktive. Utvalget har også skrevet skriftlig innspill til høring om konverteringsterapi, samt skrevet innlegg i dagsavisen om skeive funkiser.

BPA som likestillingsverktøy

Retten til personlig assistanse er, i tillegg til å være en rettighet i seg selv, en forutsetning for å sikre andre grunnleggende menneskerettigheter. BPA er et helt avgjørende likestillingsverktøy og grunnleggende for vår mulighet til samfunnsdeltakelse og frihet.

BPA-utredningen «Selvstyrt er velstyrt» dokumenterer at ordningen ikke fungerer etter intensjonen. Store kommunale forskjeller og et mangelfullt tilbud gjør at altfor mange som har assistansebehov for å kunne leve et liv med full samfunnsdeltakelse, ikke får dette dekket. Dette bryter både med intensjonen i loven og med grunnleggende menneskerettigheter.

Regjeringen har nå BPA-utredningen på sitt bord, men det er lite som tyder på rask framgang i arbeidet. Noe av problemet med å få gjennomslag for de viktige endringene av BPA, er politikernes tendens til å sette kommunenes frihet og selvråderett foran funksjonshemmedes mulighet til fullverdig liv og samfunnsdeltakelse.

Dette har vi gjort:

- Gjennom SAFO har NHF vært representert i BPA-utvalget som leverte sin utredning om BPA i desember 2021.
- I utvalget var Tove Linnea Brandvik en av de fire funksjonshemmede som leverte en dissens, som tydeliggjorde BPA som et likestillingsverktøy. Dissensen inneholdt blant annet forslag om en egen BPA-lov, å fjerne timegrensen for BPA, å gjøre BPA til en assistanseordning som dekker alle livets områder og å knytte BPA til folkeregistrert adresse. NHF stilte seg bak dissensen i sin høringsuttalelse til BPA-utredningen og i all kommunikasjon om BPA-utredningen.
- Gjennomført en bred debatt i organisasjonen, for å samle synspunkter og erfaringer til bruk i arbeidet med høringen.
- NHF gjorde et stort arbeid for å samle 38 organisasjoner til et felles høringssvar om BPA-utredningen.
- På Arendalsuka deltok NHF i flere debatter om BPA i 2021, hvor vi understreket viktigheten av riktig assistanse for å kunne leve et fritt, selvstendig liv og for å få oppfylt våre menneskerettigheter som funksjonshemmede.
- NHF har påvirket politikere i kommuner hvor BPA-utlysninger har ligget an til å hemme heller enn å fremme vår mulighet til å leve selvstendig. Dette påvirkningsarbeidet har vi også synliggjort for medlemmer og allmennheten, for slik å gjøre flere oppmerksomme på hva BPA skal være og hvor viktig funksjonshemmedes vaktsomhet og påvirkning er.
- Vi har vært med å kartlegge hvordan BPA fungerer for den enkelte, gjennom BPA-barometeret 2022.
- Vi har gitt medlemmer og tillitsvalgte den nødvendige kunnskapen og verktøyene for å påvirke politikerne til å styrke BPA-ordningen, blant annet gjennom egne høringssvar.
- Våren 2023 har vi startet en kampanje i sosiale medier for å purre på en BPA-lovendring slik vi har bedt om i BPA-utredningen og høringen. I sommer er det ett år siden høringen.

BPA-løftet

Gjennom BPA-løftet Innlandet har kommunalt ansatte og folkevalgte fått økt kunnskap om BPA-ordningen. 105 personer i målgruppa fra 31 kommuner i Innlandet deltok på et av de fem heldagsseminarene som NHF Innlandet arrangerte i september 2022.

På programmet sto et innlegg fra både Norges Handikapforbund, advokat Geir Lippestad og Pasient- og brukerombudet, samt en bolk hvor kommunene som deltok selv kunne komme med sine erfaringer og løfte ulike problemstillinger knyttet til temaet BPA.

Tilbakemeldinger fra deltakerne viser tydelig at deltakerne fikk kunnskap og hadde nytte av seminarene. En del kommunalt ansatte uttrykte sågar at de følte de ikke kunne nok om BPA-ordningen de var satt til å forvalte, og at et slikt seminar var etterlengtet.

Fjern diskriminerende barrierer i arbeidslivet!

Langt færre enn halvparten av alle oss som er funksjonshemmet (ca. 38%, og tallet er synkende) er i arbeid, og over 105 000 står ufrivillig utenfor arbeidslivet. Nyere forskning viser at det er holdningene til oss som er hovedårsaken til diskrimineringen og utestengelsen. Hurdalsplattformen og den nye regjeringen er tydelige på at vi trenger nye løsninger for arbeid for alle, NHF bidrar til å minne regjeringen om løftene den har gitt oss.

Dette har vi gjort:

- Vi har etablert datterselskapet InClue AS, et rekrutterings- og kompetanseselskap som skal bidra til et mangfoldig og fordomsfritt arbeidsliv, ved å rekruttere funksjonshemmede med den riktige kompetansen til de riktige stillingene.
- Vi har samarbeidet med Kulturrådet om en forsøksordning der kulturvirksomheter kan få tilskudd til å ansette aspiranter med funksjonsnedsettelser. Formålet har vært å gjøre kulturlivet mer mangfoldig og likestilt.
- Vi har synliggjort i media at funksjonshemmede stenges ute av arbeidslivet og vist hvordan vi kan motvirke det.
- Vi gikk i 1. mai-tog i Oslo, med paroler som «Vi vil jobbe» og «Faste stillinger nå».

«Slik rekrutterer du mangfoldig»

Slik lød tittelen på en kronikk fra daglig leder Tor Andreas Bremnes i InClue AS og forbundsleder Tove Linnea Brandvik i NHF i tidsskriftet Revisjon og regnskaps likestillingsutgave i mars i år.

Både InClue AS og NHF har både på eget initiativ og etter mediehenvendelser belyst både behovet for å øke sysselsettingen blant funksjonshemmede og hva som hindrer bedrifter i mangfoldsrekruttering.

Noen eksempler:
I NRKs «Helgemorgen» påpekte Tove Linnea Brandvik i mars i år ansvaret arbeidsgivere har for å se på kompetansen til funksjonshemmede jobbsøkere.

På kode24.no i februar beskrev Tor Andreas Bremnes hvordan mange nevner «mangfold» i stillingsannonser uten å kunne vise en tydelig mangfoldsstrategi.

Arbeid for økonomisk likestilling

Personlig økonomi er en grunnmur i folks liv. Økonomisk sikkerhet og trygge levekår er en forutsetning for likestilling. Utviklingen i senere tid har gitt en forverret økonomisk situasjon for mange – og funksjonshemmede rammes særlig hardt.

Vi har gjennom flere år sett usosiale kutt og underregulering av stønader - pengene blir mindre verdt, samtidig som utgiftene stiger. Også egenandelspraksisen på kommunale tjenester skaper økonomisk ulikhet. I mange kommuner koster for eksempel BPA så mye at folk ikke har råd til den assistansen de trenger.

Vår egen rapport fra 2017 viser at funksjonshemmede har store ekstrautgifter som gjør det krevende å få økonomien til å gå rundt. Økonomien blir så trang at det knapt er mulig å få dekket grunnleggende behov eller å delta aktivt i samfunnet.

Dette har vi gjort:

- Vi har påpekt de økende økonomiske forskjellene i høring om statsbudsjettet på Stortinget.
- Vi har tydeliggjort behovet for mer forskning på funksjonshemmedes levekår, i tråd med det FN-rapporten om funksjonshemmedes situasjon i Norge sier om statens ansvar for dokumentasjon.
- Vi sørget for at Stortinget vedtok å endre praksisen der uføre som får seg jobb ender med store tilbakebetalingskrav fra Nav, på grunn av såkalt «avkorting».
- Vi har levert høringssvar som støtter SVs forslag på Stortinget om å utrede funksjonshemmedes levekår, et forslag som tok utgangspunkt i NHFs rapport «Hva koster det å være funksjonshemmet i 2017?».
- Vi bidro til at forslaget om å svekke mulighetene til å tjene et fribeløp på 0,4 G utover uføretrygd ble stoppet i Statsbudsjettet for 2022.

Oljepionerene – en kompensasjonsordning

Den offentlige utredningen «Oljepionerene – en kompensasjonsordning» (NOU 2022:19) har vært ute på høring denne våren. Den konkluderer med at en kompensasjonsordning er en riktig og hensiktsmessig løsning. Arbeidsmiljøskaddes Landsforening har kjempet for en kompensasjonsordning i 18 år og er glade for endelig å kunne se målet.

Fjern barrierene

Fortsatt bygges samfunnet fullt av fysiske barrierer. Det som burde vært gårsdagens samfunnsplanlegging og bygging får fortsette, og kravene som stilles mangler den styrken som kreves for å få til likestillingen vi må oppnå.

Dette har vi gjort:

- Vi har klaget inn manglende universell utforming til Diskrimineringsnemnda, for eksempel da NTNU i samarbeid med Statsbygg planla et universitetsbygg i Trondheim med fysiske hindringer og uten brukermedvirkning, og når Posten og PostNord utvikler selvbetjente pakkebokser som ikke kan brukes av alle.
- Vi har uttalt oss i mediesaker om universell utforming, blant annet da det nye Nasjonalmuseet åpnet i Oslo og NHF påpekte at funksjonshemmede ikke ble tett nok koblet på i planleggingen.
- Vi har laget et egne sider om universell utforming på nettstedet vårt, for å tilby god kunnskap til våre ressurspersoner. På disse sidene forklarer vi hva universell utforming er, hvorfor det er så viktig, og tilbyr verktøy som er nyttige å bruke i vårt påvirkningsarbeid for likestilling og et universelt utformet samfunn.
- Vi har krevd en handlingsplan med penger og klare tidsfrister fra regjeringen for å gjøre Norge universelt utformet innen 2035.

En dukkert for alle

I 2021 gjennomførte NHF Oslofjord Vest i samarbeid med Kartverket prosjektet *En dukkert for alle!* Prosjektet ble ledet av Atle Haglund i tilgjengelighetsutvalget i NHF Oslofjord Vest, og hensikten med prosjektet var å finne ut hvor personer i rullestol kan bade utendørs i regionen. Resultatet av prosjektet viser at kun 16 prosent av offentlige badeplasser var tilgjengelig for personer i rullestol. Resultatene av kartleggingen finnes i en egen rapport og er søkbare på norgeskart.no.

Erfaringskollektivet

NHF Nord-Norge har etablert Erfaringskollektivet, som holder dialogmøter og workshops med kulturarrangører. Målet er å øke tilgjengeligheten i kultur- og fritidstilbud, og bidra til bevisstgjøring, holdningsendring og kunnskapsløft, som kan redusere sosial ulikhet mellom funksjonshemmede og ikke- funksjonshemmede.

Arrangørene er blitt presentert for fakta om hva funksjonshemmede opplever i kultur- og friluftssektoren. Under disse møtene har Erfaringskollektivet invitert til å dele erfaringer om praksis og rutiner for tilgjengelighet, og de har drøftet ulike løsningsalternativer med arrangørene. Erfaringskollektivet har også laget en Veileder for hvordan man kan gjøre kulturarrangementene mer tilgjengelige.

Skole for alle!

Skolen er en av samfunnets aller viktigste fellesskapsarenaer og den viktigste arenaen for læring. De fleste norske skoler har svært mangelfull tilgjengelighet, og mange elever som trenger tilrettelegging, får ikke undervisning eller undervisningsmateriell i den formen de skal ha. Funksjonshemmede barn og unge får ikke den utdanningen de har rett til og får dermed ikke utviklet sitt potensial.

Universell utforming av skolene er politisk aktuelt nå som Veikart skole skal gjennomføres, ifølge Hurdalsplattformen. Til nå har regjeringen gjort lite, NHF fortsetter arbeidet for handling.

Dette har vi gjort:

- Sammen med 15 andre organisasjoner har vi levert et felles krav om penger og forskrift som skal sørge for at alle skoler i Norge blir universelt utformet innen 2030, slik Veikart Skole sier.
- Gjennom prosjektet Funkiskompetanse Skole har vi møtt lærere og skoleeiere og latt dem se nye muligheter for mangfold i skolen. Vi har holdt foredrag, hatt erfaringsdeling og skapt rom for åpen dialog med en tidligere elev med funksjonsnedsettelse og en forelder som har fulgt et barn med funksjonsnedsettelse gjennom skolesystemet.
- I regi av prosjektet Like sko i Innlandet har det blitt gjennomført mange skolebesøk med formål om å bevisstgjøre barn og unge.

Hjelpemidler som sikrer aktivitet, selvstendighet og samfunnsdeltakelse

Det var en stor seier for oss da Stortinget i 2017 sikret fortsatt forankring av alle hjelpemidler i folketrygden. Stortinget ga også føringer om styrket kvalitet på området, gjennom brukerpass- og bestillingsordningen, IKT-løsninger og informasjon. Regionreformen har konsekvenser for hjelpemiddelsentralenes tilbud. Hjelpemiddelsentraler slås sammen, avstandene blir lengre og ventetiden kan øke. Ordningen med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år ble evaluert i 2020, og regjeringen skal følge opp. Bevilgningene er altfor små. I 2022 gikk potten tom etter to måneder, og reparasjoner stoppet i juli. Egenbetalingen økte fra kr 4000,- til kr 5000,-.

Dette har vi gjort:

- Vi har gjentatte ganger tatt opp de manglende bevilgningene til aktivitetshjelpemidler, blant annet i høringer til statsbudsjettene. Her samarbeider vi med både idretten og en rekke andre organisasjoner for funksjonshemmede. Målet er at aktivitetshjelpemidler skal bli en rettighet.
- Gjennom medieoppslag og kampanjer i sosiale medier har vi gjort allmennheten oppmerksom på hvordan den begrensede støtten til aktivitetshjelpemidler hindrer oss funksjonshemmede i fritidsaktiviteter og friluftsliv.
- Vi har tatt opp aktuelle saker og bidratt til kvalitet gjennom Nav sine brukerutvalg og NHF-nettverket.
- NHF leverte høringssvar til Nav sentralt på prosjektrapporten «Modell for framtidig organisering av hjelpemiddelområdet i Oslo og Viken». Der støttet vi anbefalingen om å videreføre alle tre hjelpemiddelsentraler i regionen, noe som også ble resultatet. En sentralisering ville bety lengre reisetid, ventetider, mer byråkrati og tap av lokal spesialkompetanse.
- Vi har presset på for at det skal bli mulig å velge elektriske klasse 2-biler (kassebiler) med NAV-finansiering. NAV jobber med å få også el-biler ut på anbud, men det er mange utfordringer.

En container full av muligheter

I Vestfold har Landsforeningen for slagrammede startet prosjektet «En container full av muligheter», hvor funksjonshemmede kan låne aktivitetshjelpemidler. I samarbeid med NAV, bedrifter og leverandører har de samlet sykler og lignende til utlån.

Et universelt utformet og likestilt transporttilbud!

Bare 11,9% av togstasjoner er universelt utformet, plass avsatt til rullestol på tog og buss ekskluderer flere av de vanligste rullestolene, busser mangler ramper/ heiser folk kan styre selv og rullestolbrukere blir stadig nektet å fly alene. Ekskludering fra kollektivtrafikken er et omfattende problem.

Forsøket med den utvidede TT-ordningen har sikret rullestolbrukere og synshemmede 200 reiser i året, i de fleste fylker. Til tross for dette, er TT tilbudet svært forskjellig både på inngangskriterier, reiseavstand, egenandel med mere. NHF har sammen med andre organisasjoner ønsket nasjonale retningslinjer og finansiering som sikrer likbehandling i hele landet.

Det er fortsatt stor mangel på drosjer som kan ta personer som må sitte i rullestol under transport, spesielt i distriktskommuner. Det reduserer effekten av både TT og arbeids- og utdanningsreiser. Det blir stadig vanskeligere å få HC-kort og HC-parkering blir vanskeligere når parkeringsplasser fjernes. Det er vanskelig for mennesker med nedsatt funksjonsevne å delta i det grønne skiftet når kollektivtrafikk er utilgjengelig og det er vanskelig å få ladet elbiler. Tillatelsen til å kjøre elektriske sparkesykler på fortau har medført at det i stadig flere byer er vanskeligere og mer utrygt for mennesker med nedsatt funksjonsevne å ta seg fram på fortauene.

Dette har vi gjort:

- Vi har kurset toppledelsen i kollektivselskapet Ruter i universell utforming og vist dem utfordringene funksjonshemmede møter når vi skal reise kollektivt.
- Vi har aktivt støttet forslaget om å forby elsparkesykler på fortau, og fått gjennomslag for høyere aldersgrense, promillegrense, hjelmpåbud for unge, forsikringsplikt og omregulering av elsparkesykler til liten elektrisk motorvogn.
- Vi har bistått med råd om universell utforming av ladesøyler og ladestasjoner for elbiler.
- Vi har jobbet for en forskriftsendring som gjør det lettere for oss som trenger HC-parkering, å få det.
- Sammen med FFO og Blindeforbundet har vi bedt om at TT- ordningen får nasjonale retningslinjer og finansiering som sikrer likbehandling i hele landet.
- Vi har arbeidet for flere og større rullestolplasser på de nye togene som kommer, og for trinnfri adkomst mellom tog og perrong.

Samferdselsnettverket

NHFs politiske arbeid på samferdelsområdet drives av samferdselsnettverket. Nettverket ble etablert i 2017 og ledes av NHFs nestleder Magnhild Sørbotten. Nettverket er tillitsvalgtsdrevet, og består hovedsakelig av tillitsvalgte med spisskompetanse på et eller flere områder innenfor samferdsel. NHFs ansatte bidrar i arbeidet i saker der det er aktuelt. I denne landsmøteperioden har nettverket fulgt med på samferdselsområdet både faglig og politisk, deltatt på møter internt og eksternt, avgitt aktuelle høringssvar og bidratt til løsninger på aktuelle tema, i tråd med NHFs vedtatte politikk. Nettverkets medlemmer har også fått henvendelser fra tillitsvalgte og medlemmer i hele landet, og har gitt råd og vært en ressurs for hele organisasjonen og forbundsleder på samferdselsområdet, for eksempel i forbindelse med forslag om nedbygging av fylkeskommunal TT-ordning, negative endringer i drosjetilbudet mm. Nettverket har også tatt initiativ til politikkutvikling og nytenking på området, blant annet når det gjelder en samferdselspolitikk i tråd med det grønne skiftet.

I landsmøteperioden 2021-2023 har nettverket vært representert i Bufdir, Avinor, Statens Vegvesen og Jernbanedirektoratets grupper for universell utforming, samt i Samferdselsdepartementet kontaktforum for universell utforming. Nettverket har tett samarbeid med alt fra andre organisasjoner for mennesker med nedsatt funksjonsevne til Trygg Trafikk og Pensjonistforbundet. Hvem man samarbeider med avhenger av sak. Nettverket svarer også ut en rekke henvendelser fra de nasjonale transportvirksomhetene, og fra utredningsinstitutter.

Tilgjengelig trikk i Trondheim

NHF Trøndelag har krevd at trikketraseen ikke kan utvides uten at trikken blir universelt utformet. Nå har et flertall i Trondheim bystyre vedtatt å bevilge 560 millioner kroner til oppgradering og etterlengtet universell utforming av Gråkallbanen og 100 millioner kroner til universell utforming av fortau og adkomst til holdeplasser.

NHF Trøndelag har også hatt møter og befaring med transportselskapet AtB om utfordringer i busstrafikken, og i Stjørdal har deres påvirkning ført til at alle nye busser har elektrisk rampe.

Likeverdig helse- og rehabiliteringstilbud

Likeverdige helse- og rehabiliteringstjenester av god kvalitet, er en forutsetning for å kunne leve et godt liv og delta i samfunnet. Samhandlingsreformen, har ført til at mer ansvar er flyttet fra spesialisthelsetjenesten til kommunene, uten at tilstrekkelige penger og ressurser følger med. Dette gir dårligere helsehjelp for våre medlemmer.

Dette har vi gjort:

- Ti landsforeninger hører til Norges Handikapforbund og gjør et kontinuerlig og viktig arbeid for å sikre sine medlemmers helse- og rehabiliteringstilbud.
- Etter vi medvirket til rapporten «Norge trenger en rehabiliteringsreform» i 2021, har vi gjennom Aktørnettverket for nasjonal rehabiliteringsreform løftet reformbehovet på den politiske agendaen. Senest i januar i år har Aktørnettverket gitt innspill til neste års statsbudsjett, for å bedre rehabiliteringstilbudet i Norge. Geir Strømsholm har representert NHF og Landsforeningen for Polioskadde i Aktørnettverket.
- Landsforeningen for slagrammede (LFS) har en egen digital kursportal hvor rehabilitering er blant temaene, og foreningen har også hatt møte med Riksrevisjonen for å bedre rehabiliteringstilbudet for slagrammede i Norge.
- Landsforeningen Kvinnelig Bekkenleddhelse (LKB) har medvirket i prosjektet «Ingenting om oss uten oss» for å indentifisere kunnskapshull i helseforskningen.
- LKB jobber også for helsetilbud gjennom Rådet for muskelskjeletthelse og Kvinnehelsealliansen, og de ga innspill til Kvinnehelseutvalget, som la frem sin rapport i år.

Podkasten Knute i kroppen

Landsforeningen kvinnelig bekkenleddhelse (LKB) står bak podkasten Knute i kroppen. Podkasten setter søkelys på temaer rundt det å leve med langvarige smerter, uten at ordet smerte er så sentralt. Med podkasten ønsker LKB å inspirere lytteren til å gjøre veivalg som gjør det lettere å leve livet optimalt, på tross av. Hemmeligheten er kunnskap som gjør oss i stand til å kunne gjøre gode valg.

Fagnettverk Benamputasjon

Landsforeningen For Amputerte (LFA) er representerte i det nye Fagnettverk Benamputasjon ved Sørlandet sykehus HF, som jobber for å med å implementere pasientforløpet «Hjem til hjem» for benamputerte.

Dette har ledet til at LFA har lagt frem et «Forslag til nyutvikling av nasjonale retningslinjer for pasientforløp for benamputerte».

Global likestillingskamp!

Diskriminering og mangel på likestilling for funksjonshemmede er et globalt problem. NHF har bygget opp en unik kompetanse på internasjonalt rettighetsarbeid for funksjonshemmede og spiller en sentral rolle i utviklingen både i Norge og internasjonalt. Vårt samarbeid med partnere ute bidrar til å styrke funksjonshemmede i de landene vi jobber og gir konkrete resultater i form av likestilling, rettigheter og deltakelse. Vårt samarbeid med Atlas-alliansen, Norad og andre NGOer i Norge sørger for at funksjonshemmede stadig oftere blir en del av norsk bistand og sørger for en likestillingspolitikk som favner alle.

NHF samarbeider med Uganda, Zambia og Zanzibar. Vårt internasjonale arbeid er 100 prosent prosjektfinansiert, og foreløpig regnskapstall for 2022 viser en kostnad på drøyt 58 millioner kroner.

Dette har vi gjort:

- I samarbeidsprosjektet Together for Inclusion har vi jobbet for at funksjonshemmede i Uganda skal få styrket sine rettigheter og full deltakelse gjennom inkluderende utdanning, spare- og lånegrupper og menneskrettigheter og påvirkningsarbeid. Together for Inclusion er et samarbeid mellom funksjonshemmedes organisasjoner og flere store bistands- og rettighetsorganisasjoner, som gjør at et mye større antall bistandsorganisasjoner inkluderer funksjonshemmede nå enn tidligere. Vi får større gjennomslagskraft.
- Sammen med andre organisasjoner av funksjonshemmede har vi bedt norske myndigheter øremerke deler av hjelpen til krigsrammede i Ukraina, til funksjonshemmede.
- Sammen med Atlas alliansen jobbet vi med Norad for å utvikle «Likestilling for alle - Styrket innsats for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingspolitikken (2022–2025)». Dette er viktig arbeid for å styrke Norges arbeid på dette felte og påser at alle mottakere av norsk bistand inkluderer funksjonshemmede.

Et sterkt fellesskap!

NHF utgjør et viktig fellesskap for funksjonshemmede, der vi både deler kunnskap og kjemper sammen. NHF skal være en attraktiv organisasjon å være både medlem og aktiv i. I kampen mot systemet og i et samfunnsklima preget av hat og fordommer, er empowerment og likepersonarbeid noe av det viktigste vi kan tilby. Vi er en organisasjon som fronter mangfold utad, og vi bør gjenspeile det samme mangfoldet innad. Potensialet er til stede for å legge til rette for at de tillitsvalgte kan bidra mer aktivt i arbeidet med å oppfylle samfunnsoppdraget vårt. Vi har bygget opp sterke nettverk med andre organisasjoner og miljøer, å fronte felles sak gir større mulighet for gjennomslag.

Dette har vi gjort:

- Før valgkampen 2021 inviterte vi medlemmer og tillitsvalgte til skrivekurs for å ruste flere til å sette dagsorden og løfte funksjonshemmedes likestilling som valgkampsak.
- Vi arrangerte politisk verksted hvor vi snakket om likestillingspolitikken, ga terningkast til partiprogrammene og snakket om hva hver og én av oss kan gjøre for å sette saken vår på dagsorden.
- Vi har tilbudt fellesskap. Støtten i fellesskapet er noe av det viktigste vi tilbyr medlemmene, ikke minst fordi diskriminering og kampen for egne rettigheter krever mye av hver enkelt. Våre organisasjonsledd er kjernen i likepersonarbeidet, og det tilbys utstrakt medlemsstøtte der medlemmene møtes og har sin tilhørighet. Likepersonaktiviteten drives av alle våre landsforeninger.
- Vi har satset ungt. Gjennom de senere årene har vi satset aktivt på NHFU, for å bidra til fornyelse og ung vekst i organisasjonen. I 2023 har vi en sterk ungdomsorganisasjon som står støtt på egne ben, med selvstendig økonomi og aktivitet.
- Vi har stått i kriser. Samtidig som vi har jobbet hardt og fokusert for å nå de målene vi har satt oss, har vi vært gjennom en krevende tid, preget av kriser. Pandemien utfordret funksjonshemmedes liv og helse og satte en stopper for mye av aktiviteten i organisasjonen gjennom forrige landsmøteperiode og også halvparten av denne perioden.
- Vi har mistet betydelige faste inntekter og har blitt satt i en økonomisk krise som krever langsiktig innsats og omstilling. Landsmøtet 2021 vedtok en ny finansieringsmodell for NHFs regioner – noe som har krevd omstilling og skapt usikkerhet. Disse krisene har krevd mye av oss. Det har vært jobbet hardt og aktivt for å finne gode løsninger for å styrke organisasjonen og finne nye inntektskilder. Dette arbeidet må fortsette med full styrke.
- Vi har delt kunnskap. Vi skal jobbe aktivt med kunnskapsdeling og erfaringsutveksling. Gjennom 2021 og 2022 har vi laget gode webinarer og informasjonspakker knyttet til de politiske hovedsatsingsområdene våre, med gode ringvirkninger. For eksempel har vi sett at store deler av organisasjonen er engasjert og bidrar når vi jobber politisk for inkorporering av CRPD i menneskerettighetsloven, og for at BPA skal bli det likestillingsverktøyet det var ment å være. Våren 2023 har vi satt opp en kursrekke der vi løfter fram flere av de viktigste politiske sakene våre og bidrar med kunnskap om godt organisasjonsarbeid i NHF.
- Vi har satt tillitsvalgte i front. Det er de tillitsvalgte, på vegne av medlemmene, som er NHF. Det er hovedoppdraget til NHF å sørge for at våre tillitsvalgte har systemer og tilgang til beslutningstakere, sånn at vårt samfunnsoppdrag kan gjennomføres.

- Våre regioner både løfter og legger til rette for utadrettet politikk og arbeid med å skape bedre innsikt i vår sak, og hverdag, over hele landet. Landsmøtet 2021 ga oss i oppdrag å teste ut systemer for honorering av tillitsvalgte. Dette har vært satt i system gjennom Funkiskompetanse-arbeidet.
- Etter lederkonferansen 2022 har vi satset enda mer aktivt på flere møteplasser og forsterket dialog mellom sentralstyret og organisasjonsleddene, etter mønster fra de digitale storledermøtene fra forrige landsmøteperiode. Dette har gitt positive møter og god utveksling av tanker om hva vi trenger for å lykkes framover. Vi vil fortsette arbeidet med flere gode møteplasser for å styrke fellesskapet.

Når vi vender blikket fremover

Denne rapporten viser fram en del av organisasjonens og landsforeningenes høye aktivitetsnivå, og vår ustoppelige kamp for funksjonshemmedes rettigheter. Men det er ikke en rapport om avsluttet arbeid. CRPD er ikke tatt inn i menneskerettsloven, BPA er ikke blitt et likestillingsverktøy, rehabiliteringstilbudet er ikke tilstrekkelig styrket, samfunnet vårt er ikke universelt utformet – vårt oppdrag er nødvendig og viktig, langt inn i framtiden.

NHF har valgt våre sentrale innsatspunkter, vi jobber på måter vi vet virker, og vi leter stadig etter nye måter å sikre synlighet, en god organisasjon og møteplass for medlemmer og tillitsvalgte og politisk gjennomslag for våre saker.

Vi driver et arbeid som skal gi innsikt som endrer holdninger, og hele samfunnet. Bruker de kanalene vi har for å påvirke strukturer og beslutninger som er avgjørende vår likestilling og innfrielse av helt grunnleggende menneskerettigheter.

I årene som kommer skal vi fortsette med det vi er gode på, bli bedre der vi trenger det, ta tak der vi har svakheter og utfordringer. Da må NHF være til stede der beslutninger tas, sørge for at saken vår er synlig og ikke til å overse.

Da må vi synes mer, vi må påvirke mer og vi må styrke det som gjør oss sterke og relevante, nemlig organisasjonen vår.

Et viktig ledd i det arbeidet er å forbedre ressurssituasjonen vår. Vi må tenke smart om hvordan vi bruker de pengene vi har, samtidig som vi bruker uutnyttet potensial når det gjelder å sikre nye inntekter. Det handler om å sikre at vi får det vi skal fra offentlige ordninger, bruker inntektspotensialet vi har gjennom gode og formålsrettede prosjekter og også kommersiell utnytting av den enorme kompetansen NHF besitter.

NHF har mange dyktige medlemmer som gjør en svært viktig innsats, men det holder ikke med det vi har. Vi trenger flere aktive medlemmer. Medlemspotensialet finnes. NHF skal være en attraktiv organisasjon å engasjere seg i!

STORTINGET

JEG GIR MEG
IKKE
- Før alle har like muligheter

NOU 2023:13
På høy tid
Realisering av
funksjonshindredes rettigheter

«Mangfold er en
styrke og et fantastisk
utgangspunkt for
innovasjon»